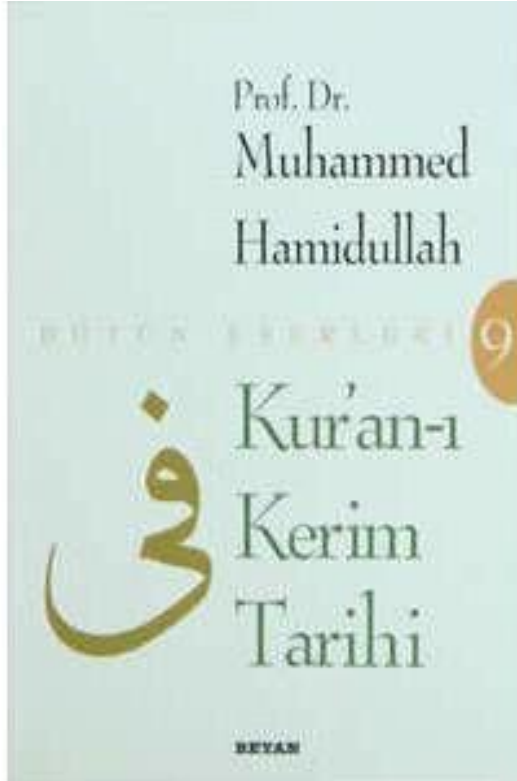

Kur'an-ı Kerim Tarihi, Muhammed Hamidullah,
Beyan Yayınları, İstanbul, 2005, 224 s.

OSMAN BAYRAKTUTAN*

Müellifin Hayatı

Müellif 19 Ocak 1908'de Haydarabad'da doğdu. Sekiz çocuklu bir ailenin en küçüğüydü. Ailesinden aldığı ilk öğrenimin arkasından, medrese öğrenimine başladı. Darü'l-Ulum Medresesi'nden sonra Osmanîye Üniversitesi'nde okudu. Devletler hukuku alanında yüksek

* Dr. Öğr. Üyesi Koceli Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Temel İslam Bilimleri Bölümü,
osmanbayraktutan@hotmail.com

lisans çalışma yaptı. Daha sonra Hicaz, Suriye, Filistin, Mısır ve Türkiye kütüphanelerinde bulunan İslam devletler hukuku alanındaki çalışmaları inceledi. Almanya'da Bonn'daki Friedrich Wilhelm Ren Üniversitesi'nde aynı konuda doktorasını verdi. Çalışmalarını Paris Üniversitesi'nde sürdürdü. Bu arada Kuzey Afrika ülkelerinin kütüphanelerinde incelemeler yaptı. Hindistan'a dönerek Osmaniye Üniversitesi'nde çalışmaya başladı. Bu üniversitede devletler hukuku profesörüyken, görevle yurt dışında bulunduğu sırada, Haydarabad'ın Hindistan hükümeti tarafından işgal edilmesi üzerine geri dönmedi. Siyasal mülteci olarak Fransa'ya yerleşti. Müellif başta Fransa, Mısır, Pakistan ve Türkiye olmak üzere birçok ülkenin üniversitelerinde dersler, konferanslar verdi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İslam Araştırmaları Enstitüsü ile Erzurum'da Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde öğretim üyeliği yaptı. Paris'deki Bilimsel Araştırmalar Ulusal Merkezi'nin (CNRS) üyesi olan Hamidullah'ın beş ayrı dilde (Arapça, Urduca, İngilizce Fransızca ve Almanca) yazdığı ve yayımladığı çalışmaları vardır. 17 Aralık 2002'de Amerika'da vefat etti.

Eserleri

- 1-İslâm'a Giriş (1961)
- 2-Hz. Peygamber'in Savaşları (1962)
- 3- İslâm'ın Hukuk İlmine Yardımları (1962)
- 4-İslâm'da Devlet İdaresi (1963)
- 5-İmam-ı Azam ve Eseri (1963)
- 6- Modern İktisat ve İslâm (1963)
- 7- İslâm Fıkhı ve Roma Hukuku (1964)
- 8-Kur'an-ı Kerim Tarihi (1965)
- 9-İslâm Peygamberi (1966, 2 cilt)
- 10- Muhtasar Hadis Tarihi ve Sahifa-i Hemmam b. Münebbih (1967)
- 11-Resulullah Muhammed (1973)
- 12- İslâm Hukuku Etüdüleri (1984)
- 13 -İslâm Müesseselerine Giriş (1984)

- 15- İslâm, Bilim ve Felsefe (1990)
- 16-İlk İslâm Devleti (1992)
- 17-İslâm'ın Doğuşu (1997)
- 18-Hz. Peygamberin Altı Orijinal Diplomatik Mektubu (1998)
- 19-İslâm Anayasa Hukuku (1998)
- 20- El Vesaiku's-Siyasiye (1998)
- 21- İslâm Tarihine Giriş (1999)

Eser Hakkında

Müellif mezkur kitabın girişinde İslam tarihinde "Kur'an mahluk mudur değil midir?" sorusuna Allah'ın 'Yaratılmamış kelamı' olarak cevap veriyor.

Yazarımız Zerdüştlükte, Brahmanlarda, Budistlerde, Yahudilikte ve Hristiyanlıkta ki vahiy kavramını ve vahyin şekillerini anlattıktan sonra İslam dinindeki vahiy kavramını ve vahyin geliş şekillerini ayet, hadislerle ve sahabelerin bu konudaki görüşlerini açıklıyor.

Vahyin tarifi yaptıktan sonra Kur'an ile Kur'an'dan bağımsız ele alamayacağımız hadis veya sünnetin açıklamasını yapıyor. Peygamberin iki misyonunun olduğu ve bu iki özelliği arasındaki ayırımı ise pek önemli olmadığını Necm süresinin 3. ve 4. ayetlerini delil getirerek söylüyor. "Allah elçisinin insanlar karşısındaki kişiliği ile Hz. Muhammed'in özel kişiliği arasında net bir ayırım vardır. Bununla birlikte, bu ayırım çok büyük bir önem taşımaz. Çünkü eğer Hz. Muhammed'in özel inisiyatifi bir vahiy tarafından yürürlükten kaldırılmasaydı o zaman toplum, peygamberin Allah tarafından onaylanan özel bir kanaatinin mi yoksa esas itibariyle vahye dayanan bir şeyin mi söz konusu olduğunu bilme imkanına sahip olmazdı."

Peygamber, Kur'an'ın yazılmasına bizzat kendisi özen göstermiş ama hadisin yazılmasına özen göstermediğini, Sünnet'in tamamen sahabelerin özel belleklerine ve bir iki sahabenin belleklerindeki yazdığı belgelere dayanmakta olduğunu söylüyor. Bize kadar ulaşan en eski Hadis kitabının Ebu Hüreyre'nin öğrencisi Hemman bin Münebbih'e bıraktığı Sahife'si olduğu bildiriyor.

Kur'an üslup bakımından diğer ilahi kaynaklardan farklıdır. Kitab-ı Mukaddes değişik dönemlerde yaşamış farklı üsluplara sahip yazarlara ait kitaplardan meydana geldiği için üslup olarak farklıdır. Ama Kur'an ise tek bir kaynaktan çıktığı için üslubu aynı çizgide cereyan eder. Aynı zamanda Kur'an asla bir şiir değildir. Düzyazı olmasına rağmen musikinin bütün niteliklerine sahip bulunmaktadır. Öyle ki, bir tek kelimesinin bir tek harfi bile kaldırılırsa artık onu tecvitli okumanın imkansız olduğunu dile getiriyor.

Kur'an'ın birinci suresi olan Fatıha suresi kitabının bütününün özeti ve özüdür. Bu süre ilahiler, dualar, yasalar, bildirimler, uyarılar, meseller ve öyküler olmak üzere 7 hususu içermektedir. Kur'an sırf inanmış olmak için inanmayı istemez. Aksine sürekli olarak şunu tekrar eder: Düşünün, derin tefekkür edin, akıl yürütün, düşünce üretin, araştırın.

Kur'an ve hadis hayatın üç yönünü bize öğretir. Allah'a, kitaplara, peygamberlere, meleklerle ahirete ve kaza-kadere iman, Allah'ın emirlerini bedenle, malla veya her ikisiyle de yerine getirmek manasında İslam ve Allah'ı görüyormuş gibi ona kulluk etmek manasında ihsan. Aynı şekilde yazarımız bu kitabında Kur'an'ın kadınlara ve kölelere vermiş olduğu değeri anlatır. Bunun akabinde Kur'an'da peygamberle ilgili özet bir bilgi verir. Kur'an'ın yazıya geçiriliş tarihini, peygamber zamanındaki titiz çalışmaları, Hz. Ebubekir dönemindeki Kur'an'ı muhafaza çalışmalarını, Hz. Osman zamanında yanlışlığın ve yanlışlığın önüne geçmek için ne türlü çalışmaların yapıldığını delillerle aktarıyor.

Kur'an ayetlerinin bizzat peygamberin verdiği emre göre sıralanmış olduğunda herkes hemfikirdir. Sürelerin sırasına gelince; bazı yazarlar bunun Hz Osman tarafından gerçekleştirildiğini söylemişlerdir, bazı alimler bizzat Peygamber tarafından sıralanmıştır demişlerdir yani Tevkifi ya da ictihâdi olabilir.

Tarihi verilere göre yazıyı Mekke'ye ilk defa Harb (Ebu Süfyan'ın babası) getirmiştir. Kur'an Arap dilinde kaleme alınmış ilk yazılı kitaptır. Yazar nasih-mensuh meselesine de değinerek Kur'an'da nasih mensuh meselesinin olmadığını nasih sadece vahyedilmiş eski bir

yasanın yerini Kur'an ayetiyle nesh edilmesidir.

Müellif kitabının son bölümünde ise Kur'an farklı dillere çevirilerinden örnekler vererek kitabına son vermektedir.

Eser İlahiyat Fakültelerinde istifade edilmesi gereken, akıcı, kolay anlaşılır, okuyucusunu düşündürebilen ve en önemlisi Kur'an Tarihine ışık tutan ilmi bir kitaptır.

